

Enonkosken koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman hyväksyminen vuosille 2026-2029

SIVLTK 01.04.2026 § 28
316/12.00.00.01/2025

Tasa-arvolaki ja yhdenvertaisuuslaki ovat tosiaan täydentäviä lakeja. Molempia yhdistää syrjinnän kieltö.

Varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestäjien velvollisuuksiin kuuluu yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon edistäminen. Tasa-arvolain (609/1986) tarkoitus on edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa, estää sukupuoleen perustuvaa syrjintää ja parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) tarkoitus on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää ja tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen ihmisen oikeusturvaa. Vuonna 2023 alkaen koulutuksen järjestäjän velvollisuutta puuttua häirintään on vahvistettu. Häirinnän määritelmää on muutettu niin, että häirintä voi kohdistua myös ihmisryhmään.

Häirintä on yksi syrjinnän muoto. Yhdenvertaisuuslain 8 §:n 1 momentissa kielletään syrjintä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Yhdenvertaisuuslaissa kiellettyä syrjintää on välittömän ja välillisen syrjinnän lisäksi häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen. Yhdenvertaisuuslain häirinnän määritelmää on muutettu siten, että häirintä voi kohdistua henkilön ohella myös ihmisryhmään.

Yhdenvertaisuuslain 14 § 1 mom mukaan ” *henkilön tai ihmisryhmän ihmisarvoa tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukkaava käyttäytyminen on häirintää, jos loukkaava käyttäytyminen liittyy 8 §:n 1 momentissa tarkoitettuun syyhyn ja käyttäytymisellä luodaan mainitun syyn vuoksi henkilöä tai ihmisryhmää halventava tai nöyryyttävä taikka niitä kohtaan uhkaava, vihamielinen tai hyökkäävä ilmapiiri.*”

Koulutuksen järjestäjän menettelyä pidetään yhdenvertaisuuslain 14 § 3 mom mukaisesti syrjintänä, jos järjestäjä laiminlyö käytettävissään olevat toimet lapsen, oppilaan tai opiskelijan häirinnän poistamiseksi. Asian voi viedä käsiteltäväksi yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakuntaan ilman nimettyä uhria.

Koulutuksen järjestäjän velvollisuudesta edistää yhdenvertaisuutta säädetään erikseen lain 6 §:ssä. Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Lisäksi koulutuksen järjestäjän velvollisuus tehdä kohtuullisia mukautuksia koskee myös mahdollisuutta käyttää viranomaisen palveluita. Kohtuullisia mukautuksia arvioitaessa on otettava huomioon ensisijaisesti vammaisen henkilön tarpeet.

Koulutuksen järjestäjän yhdenvertaisuuden edistämisvelvoitetta on täsmennetty lisäämällä velvoite arvioida toiminnan vaikutuksia eri

väestöryhmiin. Lisäys konkretisoi koulutuksen järjestäjän velvoitetta arvioida yhdenvertaisuutta ja toiminnan tosiasiallisia vaikutuksia mm. siihen, miten toiminta on tosiasiallisesti vaikuttanut syrjinnän vaarassa olevien ryhmien asemaan.

Yhdenvertaisuuslaki sekä tasa-arvolaki velvoittavat koulutuksen järjestäjiä laatimaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmat, joita tulee tarkastella ja päivittää säännöllisesti. Tasa-arvolain 52 § 4 mom mukaan suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Hyväksyttäväksi esitettävä suunnitelma on oheismateriaalina.

Enonkoski on mukana Turvalliset koulut Etelä-Savo-hankkeessa, jossa luodaan maakunnallista mallia kiusaamisen, syrjinnän, väkivallan ja häirinnän ennaltaehkäisemiseksi, käsittelemiseksi ja jälkihoidon tehostamiseksi. Tämä malli ei korvaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa, mutta se tullaan liittämään osaksi koulun suunnitelmia sen valmistuttua. Malli tulee täydentämään jo olemassa olevia suunnitelmia ja se tuodaan sivistyslautakunnan käsiteltäväksi erikseen.

Lapsivaikutusten arviointi: Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat keskeisiä arvoja ja lasten oikeuksia, jotka toimivat myös säädöksille pohjan. Koulun tulee edistää sukupuolten tasa-arvoa ja mahdollistaa kaikille yhdenvertaiset mahdollisuudet opiskelulle turallisessa opiskeluympäristössä.

Valmistelija	Rehtori-sivistystoimenjohtaja Kimmo Jaatila
Esittelijä	Rehtori-sivistystoimenjohtaja Kimmo Jaatila
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta hyväksyy Enonkosken koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman vuosille 2026-2029.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.